

Taxa postala
plátte in num.
No. 224713 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
detések díjazás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
zsidóság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.
Csütörtök, 1937. szeptember 23.
5698. ÉV. XX. ÉVF.
TISRI 18. 213. SZAM.

A demokratikus hatalmak erélyes összefogásának első nagy eredménye:

Olaszország bejelentette kész- ségét a kalózkodás elleni harchoz való csatlakozásra

Párizsban külön értekezlet fogja megtárgyalni Olaszország csatlakozásának módjait a nyoni egyezményhez. Némileg módosítják a nyoni határozatokat

Genf, szeptember 22. A nemzetközi politi-
kában szenzációt keltő fordulat történt: Olasz-
ország egészen váratlanul bejelentette, hogy
kész a közép-tengeri ellenőrzésben résztvevő
államok által megkezdett tengeri ellenőrzés-
ben, illetőleg a részvételt előkészítő tárgya-
lásokban résztvenni. Ez a fordulat annak jele,
hogy a demokratikus tengeri nagyhatalmak
erélyes fellépése megteremtette gyümölcsét:
Olaszország meghátrált és igyekszik menteni
a maga számára megtépzott presztizsének
maradványait. Olaszország csatlakozási kész-
sége a nyoni határozatokhoz a világpolitikai
feszültségben némi enyhülést hozott s annak
bizonyossága, hogy az állandóan zavartkeltő
Róma-Berlin tengelyt csakis a saját eszkö-
zeivel lehet és kell megfelelő magatartásra
kényszeríteni.

A szenzációs fordulatról alábbi tudósítá-
saink számolnak be:

Olaszország váratlan párfordulása

Londonból jelentik, hogy ma reggel Anglia
és Franciaország megbízottai tárgyalást foly-
tattak Ciano olasz külügyminiszterrel Olasz-
országnak a nyoni egyezmény határozatai al-
kalmazásának tekintetében, amely hivatalos
körökben a szarmazó értesítés szerint nyert
tárgyalást.

Ezzel kapcsolatban az olasz külügyminisz-
terium közleményt adott ki, amely többek
között a következőket tartalmazza: „Ciano
olasz külügyminiszter tárgyalást folytatott
Franciaország és Anglia képviselőivel, akik
kijelentették, hogy mindenkor elismerik
Olaszország földközti tengeri nagyhatalmi po-
zícióját. E nyilatkozat után a három állam
képviselője megállapodott abban, hogy tenger-
észeti szakértőket küldjenek ki, akik köz-
lebről üljenek össze Párizsban és tárgyalják
meg a nyoni értekezlet határozatainak olyan
irányú módosítását, mely lehetővé tegye
Olaszországnak a határozatok alkalmazását.
Ciano külügyminiszter tudomásul vette Fran-
ciaország és Anglia képviselőinek javaslatát
és a fasiszta kormány nevében kijelentette,
hogy Olaszország részt fog venni a fent-
említett párizsi értekezletben. A fasiszta kor-
mány a tárgyalások menetéről értesítette a
birodalmi kormányt, mint amilyen eddig is
mindig tette.”

A Reuter genfi jelentése szerint jólérsült
körökben tudni vélik, hogy Olaszországot ki-
elégíti majd a földközti tengeri ellenőrzésben
számára felajánlott jogegyenlőség, ami nem
jelentené azt, hogy magában az ellenőrzésben
is olyan mértékben kapna szerepet, mint
Franciaország és Anglia.

Delbos és Scoppa olasz megbízott eszme-
cseféjén állítják utóbbi megnyugtató ki-
jelentéseket tett, ami a Spanyolországnak
tartozó olasz haderőket illeti.

Párizsi jelentés szerint azt az elvi kijelen-
tést, hogy Olaszország belemegy a kalózkodás
elleni harcban való részvételbe, Párizsban és
Londonban melegevéssel fogadták. Azon
megjegyzést, amit esetleg a három állam
Párizsban összeülő tengeri szakértői kötetek,
hozzájárulást végett a nyoni szerződés aláírói
előterjesztik.

A világsajtó visszhangja

Az összes ma reggeli párizsi lapok hossza-
san kommentálják Olaszország csatlakozását
a francia-angol javaslatokhoz a nyoni szerző-
dés végrehajtására vonatkozólag. A lapok
elégedettek az olasz elhatározással s rámutat-

nak arra, hogy ez véget vet a felesleges és
veszélyes feszültségnek.

Londoni jelentés szerint a Times „A fran-
cia-angol elégedettség” cím alatt megállá-
pítja, hogy

**a francia, angol és olasz tengeri szak-
értők értekezlete csak első lépés a három
ország viszonyában való új szakasz felé.**

Brmilyen formában lép be az olasz flotta az
ellenőrzésbe, a nyoni értekezlet résztvevőinek
feltétlenül ismét tanulmányozás alá kell ven-
niük a kérdést.

A Daily Telegraph nem hiszi, hogy a nyoni
aláírók szembel helyezkednének a francia, an-
gol és olasz szakértők határozataival.

A News Chronicle kijelenti, hogy

**Olaszország csatlakozása a demokratikus
hatalmak sikere, amelyek több év óta
első ízben foglaltak határozott állást és
tartottak ki amellett.**

A lap méltatja Olaszország azon szándékát,
hogy résztvesz az együttműködésben, de meg-
állapítja, hogy a nyoni határozatok módosítá-
sáról nem lehet szó, csupán a gyakorlatbavitel
kérdésének megváltoztatásáról.

A mai német lapok, különösen a Berliner
Tageblatt és a Berliner Lokalanzeiger kijelen-
tik, hogy elégedettek afelett, hogy Olaszor-
szág csatlakozott a nyoni szerződés alkalmá-
zására vonatkozó francia-angol javaslatokhoz. A
lapok ebben az első lépést látják az esetleges
olasz-francia-angol megegyezés felé és figyel-
meztetést a szovjetek számára, amelyek a
nyoni értekezletet olyan törvényszerűkké akar-
ták változtatni, melynek Olaszország felett
kell itélkeznie.

Eden derülítő

Párizsi jelentés szerint a lebourgeti repülő-
térben Eden angol külügyminiszter nyilatkozott,
az ujságíróknak. Kijelentette, hogy a Chau-
temps francia miniszterelnökkel folytatott
megbeszélése kielégítőnek mondható. Hozzá-
tette az angol külügyminiszter, hogy Anglia
újabb javaslatot tesz Olaszországnak. Eden
derülítően nyilatkozott a Rómával folytatandó
tárgyalásokkal kapcsolatban. Londoni je-
lentés szerint Eden angol külügyminiszter
repülőgépen croydoni repülőtérre érkezett.

London, szept. 22. Neville Chamberlain ma

fogadta Edent, aki jelentést tett a genfi, nyo-
ni és párizsi értekezletekről.

Felkelő jelentés az északi fortról

A Havas santandrei jelentése szerint fel-
használva az időjárás jobbrafordulását, a fel-
kelő csapatok, amelyek az asturiai keleti
fronton működnek, növelték nyomásukat és
mijután több falvat elfoglaltak, jellel 7 ki-
lométernyire vannak Cavadongától. A má-
stik felkelő hadoszlop a tengerparton nyomul
előre. A délelőtti folyamán a kormány ellen-
állása gyengült. A felkelők meg akarják tá-
madni a kormányerők által a Sella della Can-
gas de Onis folyó partján, valamint La Roba
de Sellánál és Cavadongánál épített erődít-
ményeket.

A Balkán-államok értekezlete

Genfből jelentik, hogy a Balkán-egye-
mény államainak képviselői ma összeültek
Genfben. A delegátusok megtárgyalják a nem-
zetközi helyzetet, különös tekintettel orszá-
gukra és a Földközi tengeri helyzetre vonat-
kozólag. A Balkán-értekezlet állandó bizott-
sága 1938 január hónapjában ül össze.

Brüsszel, szept. 22. A tegnapi tartott ka-
binettanács hozzájárult ahhoz, hogy Belgium
jelöltesse képviselőjét a népszövetségi tanács-
tagságra.

**Delbos és Scope olasz megbízott
megbeszélései**

Genfi jelentés szerint Delbos francia kül-
ügyminiszter ma hosszabb megbeszélést foly-
tatott Scope olasz megbízottal, aki meglege-
désének adott kifejezést afelett, hogy a Föld-
közi tenger ellenőrzésében megegyezés jött
létre az angol, francia és olasz szakértők kö-
zött. A Havas tudni véli, hogy Delbos és
Scope megvitatták az egész földközti tengeri
problémát és az olasz megbízott ismertette
a római kormány álláspontját a spanyol kér-
désben. Delbos viszont a francia kormány
nézetét fejtette ki és megismételte a Népszö-
vetség ülésén tartott beszédének erre vonat-
kozó pontjait. Hangsúlyozta, hogy a francia
kormány tiszteletben akarja tartani Spanyol-
ország örendelkezési jogát, de ez csak abban
az esetben lehetséges, ha eltávolítják az or-
szágból az összes külföldi állampolgárokat.

A spanyol felkelők olasz segítséggel fel akarták lázítani a franciaországi baszkokat

A Le Soir című francia lap szenzációs leleplezése

Párizs, szeptember 22. A Le Soir című
francia lap szenzációs leleplezésről ad
hírt. A lap tudni véli, hogy Roncozo spa-
nyol mérnök, a franciaországi baszk vidé-
ket olyan tervek készített elő Mancini
olasz tábornokkal egyetemben, amelyek az
egész franciaországi baszk vidék fellázitá-
sára irányultak. A lázadás időpontját ok-
tóber 8-ra tűzték ki. A lap hangsúlyozza,
hogy eredeti bizonyítékok birtokában van
arranézve, hogy Roncozo és Mancini tá-
bornok Guadelupa kikötőben, a Bidasoa
folyó mellett, a spanyol-francia határ kö-
zelében több spanyol felkelő tiszttel kö-

zölték a terv részleteit. Az volt az elgon-
dolásuk, hogy a franciaországi baszk láza-
dás általános lázadáshoz fog vezetni egész
Franciaországban.

A lap tudósítója azt táviratozza Henda-
yéből, hogy alkalma volt tárgyilagos szem-
pontból elemezni a bizonyítékokat és azok
igen súlyos természetűek. A franciaorszá-
gi baszk néparcvonal küldöttségét menesz-
tett Párizsba, hogy a kormány elé terjesz-
sék bizonyítékaikat azokra az esemé-
nyekre nézve, amelyek Franciaországot
fenyegették.

Rossz álmom

Írta: David Lloyd George,
Nagy-Britannia volt miniszterelnöke

Ha reggelként behozták az ujságokat
és átfutom a főcímeket, megdörmölöm a
szememet és megcsipem magam, hogy eb-
ren vagyok-e, vagy még mindig csak va-
lami szörnyű lidércálmom gyötör. A világ
minden részéről érkező hírek annyira ha-
sonlítanak a rossz álmomhoz, hogy az ember
nem is akarja elhinni, hogy mindaz igaz,
amit az ujságban olvas.

Hatalmas országok megdömbentő kihi-
vással dobják félre még azokat az enyhe
tiltakozásokat is, amelyeket a civilizáció
névében terjesztenek eljük. Az angol
zászló nem nyújt többé védelmet sem szá-
razon, sem vizen. Angol hajókat támadnak
meg a Földközi tengeren, egyeseket elsülly-
lesztenek, másokat foglyul ejtenek.

A Távolkeleten Nagy-Britannia egyik
nagykövetét, akinek automobilján az angol
zászló lobog, japán hadipilóták gépfegy-
vertűz alá vesznek és súlyosan megsebe-
sítenek. Anglia tiltakozására a japán kor-
mány nagykegyesen kijelenti, hogy majd
megfontolás tárgyává teszi a jegyzéket,
végül azonban elutasítja.

Japán hadihajó jelenik meg brit terü-
leti vizeken, Hongkong előtt és elsüllyeszti
egy kínai hajót. Angol és amerikai állampol-
gárok élete forog veszedelemben állan-
dóan a sanghai nemzetközi engedményes
megyedben, melyet a japánok kíméletlenül
támadnak. A világ két legnagyobb demok-
ráciája nem tud jobb eszközt ennek meg-
akadályozására, minthogy udvarias jegy-
zékben tiltakozik Japánnal, azután pedig
prédikációt tart Kinának és Japánnak,
hogy hagyják abba a háborút és szeressék
egymást.

Ugyilátszik, a demokrácia elvesztette
minden erejét. Elképzelhető-e, hogy Pal-
merston vagy Disraeli idején ilyesmiket
eltűrt volna Anglia? Már hetek előtt erély-
es akcióba kezdett volna, ha látja, hogy
jegyzékeit nem veszik figyelembe. És vaj-
jon Theodore Roosevelt szó nélkül eltűrte
volna, hogy Japán az amerikai érdekeket
lábbal tapossa a Távolkeleten? Meglege-
dett volna a nagy Roosevelt azzal, hogy
felszólítja az amerikai kereskedőket és
misszionáriusokat arra, hogy hagyják ott
mindenüket és meneküljenek el Kinából?

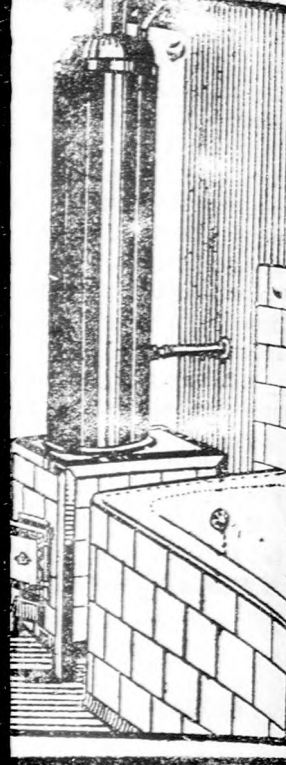
A japán októpus elképesztő mohósággal
látott hozzá Kína elnyeléséhez. Kína hat
északi tartománya ma már szinte teljesen
a japán kontinentális birodalomhoz tarto-
zik. Az eredetileg 70 millió lakosú japán
királyság máris hatalmas birodalom, mely-
nek több, mint 300 millió japán és kínai
lakosa van, akiket most már eltökélt és
ambiciózus katonai vezetés fog kormá-
nyozni.

Északon Japán seregei előzölnték a
hatodik északi tartományt is: Sanszit, me-
lyet mindig mintaképül állítottak a többi
tartomány elé. Vajjon meglegszik Japán
ezzel az óriási hódítással? Nem ugy fest
a dolog. Néhány hét előtt még úgy tűnt
fel, hogy Sanszi lesz a japán hódító had-
járat végső határa. Most azonban Japán
nagyszabású hadműveleteket kezdett
Sanghai körül is, nyilvánvalóan azzal a
célzattal, hogy a nankingi központi kor-
mánya megsemmisítő csapatát mérjen.

Japán, ugyilátszik, el van tökéve arra,
hogy most már lenyeli áldozata fejét is.
Nem elégzik meg azzal hogy hadihajóival
és repülőgépeivel bombáztassa Kína leg-
nagyobb déli kikötőit, mint amilyen Amoy
is: most már légiflottája számára bázisok-
kat állít fel Dél-Kínában és közvetlenül
Hongkong közelében csapatokat is tett
partra. Ezeknek a hadműveleteknek nyil-

ek

bb lett
fürdés
kályhászmester,

vővé az abessziniai erő-
z Abesszinia esetében
kedveztek a spanyolor-
mi aztán újabb erőszak
vezetett a Távolkeleten.
kellő eréllyel lépett
vétség, a többi nem kö-
mert a szóbanforgó
ek volna, hogy az erő-
edményre.

szenzációsabb film be-

a)
játsszó filmesemény!
vételek!
a Fox journal.

Moszkva

g és Német-

szban a Presbourg és a
nyeltekben is. Egyidejű-
szert Trocoso hajóskapit-
vált a C. 2. spanyol köztár-
és ellen intézett támadás-
tatták. Azt a rendőrhá-
szabandon bocsátotta, áh-

el jelentés szerint, dacára
a felkelők folytatták a
ormány ellenállását min-
nyoni fronton a felkelők
-i hegyláncot.

balon az ellenség három
a az Egyetemi várat, de
déli fronton a felkelők
társaságaiak elentámasz-
égeket okoztak nekik.

ARTJA a cluji cionista
ienstjét. Az első diensz-
20. kongresszus delegá-
mas beszámolót tartani
sinberger Nándorné, dr.
Danzig Hillél delegátu-
ntban 9 órakor kezdődött
port Str. Ratiu 3. alatti
oy-kávéház fölött.)

hölgy-távolugrásban. Alk-
ében a lengyel Wallaszi
cm-re javította a hőlt-
brdját.

nyv és Lapkiadó R. T.
rada Baron L. Pop 10

ENZURAT

ENZURAT

Születésnap beszégetés a hetvennégyéves Forddal

„Ha az ember helyesen táplálkozik, jól alszik és rendszeren dolgozik, akkor nem látszik meg rajta az évek múlása“

— A kor nem számít — felelte Henry Ford, mikor 74. születésnapjának előestéjén feltették neki ezt a kérdést:
— Hogy érzi magát, mikor már csaknem háromnegyedszázad óta van a világon?
— Ha senki se mondta volna, — folytatta Ford — valószínűleg elfelejtettem volna, hogy holnap a születésnapom van. Ha az ember helyesen táplálkozik, jól alszik, rendszeren dolgozik, akkor nem igen gyakorol rá benyomást az évek múlása.
— Dehát a világ az utolsó 50 év folyamán alaposan megváltozott és ezeknek a változásoknak Ön is tanúja volt — mondták.

Megszűnik minden betegség
— Igen. Kétségtelenül más ez a világ, mint amelyben ötven évvel ezelőtt élt, de ennek a más világnak az alapjai még ma is ugyanazok, mint régen voltak. Az ember nem változott meg, legfeljebb több oka van gondolkodni és több lehetősége a fejlődéshez, mint 50 évvel ezelőtt. Ez a változás annyit jelent, hogy ma sokkal több lehetőség van, hogy hibákat kövessünk el, mert az élet sokkal bonyolultabb lett, de azt is jelenti ez a változás, hogy a fejlődés előtt nagyobb lehetőségek nyíltak meg. Ötven év óta az emberi élet hosszabb lett, mert jobban megtanulta az ember, hogyan éljen. Azt hiszem, el fog jönni az idő, amikor a legtöbb, ha nem minden, betegség, amely ma megfizethetetlen az emberiséget, megszűnik, meg fogják találni a betegségek megelőzésének titkait.

A politikai helyzetre vonatkozólag Ford kijelentette, hogy erről nincs mit mondania, mert a politikai helyzet ugyanis gyorsan változik. Ipari kérdésekről beszéve Ford kijelentette, hogy az Egyesült Államokban a konjunktúra egyre érezhetőbb.

Fontos a bérek emelkedése
— Nehézségek voltak, de ezek a nehézségek nem voltak igazán komolyak. Ami történt, az általában az ország javára vált, mert amennyi képtelen kísérlet hiúsult meg és bizonyult tévedésnek. Mindenesetre megtanultuk, hogy Amerika Amerika marad. Az utolsó évek eseményeiből sokan megértették, hogy a munkálgató problémák nem a munkásság béreinek emelkedését hozták meg, hanem ellenkezőleg, a bérek csökkenését. Nem is képzeli, hogy milyen sok üzletember van meggyőződve róla, hogy a béreknek csökkenniük kell az ország érdekében. Ez alapvető tévedés. Ezek az emberek nem tudják megérteni, hogy ennek az országnak egyetlen piaca a bérek alapszik, minél magasabbak tehát a bérek, annál felvevőképesebb a piac. Minden olyan mozgalom, amelynek a bérek csökkenése az eredmény, vagy amely meggátolja a bérek emelkedését, megbénítja a piacot, amelyből az ipar él.

A munkapiacról beszéve Ford kijelentette, nagyon örül, hogy ezt a kérdést feltették. Az ipart a politikuskok azzal vádolták, hogy túl lassan veszik fel a munkanélkülieket.

— Már pedig — mondta Ford — a tény az, hogy az ipar a kelletnél több embert vett fel. A kereskedelem is túl van zsúfolva, az ipar pedig többet tett, mint amit vártak tőle, ez pedig felborítja a gazdasági élet általános egyensúlyát. Az egész ország számára baj, ha túlsok ember kap alkalmazást. Ez a munkások számára is kár, mert vegyünk például egy gyárat, amely tízezer emberrel többet alkalmazott, mint amennyire szüksége van. Emelheti egy ilyen gyár a béreket? Természetesen nem. A túlterheltsége meggátolja abban, hogy a béreket emelje és ilyen módon egész munkásságát megfojtja. Természetesen Amerikában még ma is sokan vannak, akik azt állítják, hogy jobb dolog ezer embert öt dollárjával alkalmazni, mint 500 embert tíz dollárjával. Ez látszólag így van, de csak látszólag. A magasabb bér képessé teszi a munkásokat arra, hogy a béreket emeljék.

Kisiparosoknak nem kell üzleti könyveket vezetniük

A Kisiparos Szövetség elnöke a tagok tudomárára hozza, hogy megkapta a központi távirati választ a könyvvezetésre vonatkozólag, melyben értesítik, hogy a könyvelés csak azokra az iparosokra kötelező, akiknek cégjei be vannak jegyezve a törvényszéken, vagy a Kereskedelmi és Iparkamarában. Tekintve azonban az új ipartörvény 333. bekezdését, mely mentesíti a bejegyzés alól azokat az iparosokat, akiknek iparigazolványai vannak, és elrendeli, hogy azok, akik be vannak jegyezve minden költségtől mentesen törlek, világos, hogy a kisiparosok nem kötelesek kereskedelmi könyveket vezetni.

kást, hogy olyan árut vásároljon, amelynek növekvő fogyasztása általános fellendülést hoz a gazdasági életbe. Ez a fellendülés az alacsonyabb béreknél nem következik be.

Meddig akar élni Henry Ford?
— A dolgok mostani állása mellett — folytatta Ford — tulsok ember került az iparba, olyan ember, aki nem az iparba való. Az ipar progresszív módszerei miatt nagy vonzóerőt gyakorol az emberekre, már pedig ezek a progresszív módszerek más gazdasági ágak-

Utlevel és vizum nélkül Budapestre, Bécsbe és Prágába

Indulás október 14-én, vissza: október 20

Az Európa Nemzetközi Utazási Vállalat, amelynek hatalmas világszervezete mindig a legelőkeltebb utazásokat rendezi és bonyolítja le, október 14-én külön vonatot indít Budapest—Bécs és csatlakozással Prágába. A különvonat utasai október 20-ig tartózkodhatnak külföldön, amikor is a közös Budapest—Bécs és prágai vonat visszatér. Az utasok szabadon választhatnak a kirándulásuk irányát illetőleg és akár csak Budapestre és vissza, vagy Bécsbe és Prágába és vissza indulhatnak, úgy, hogy október 20-án együttesen térnek haza. Aki tehát Budapestre akar menni például az hat napig tartózkodik ott.

ban ugyancsak hasznosan alkalmazhatók. Az amerikai gazdasági élet sulypontja nem a gyárparban van és ezt tudomásul kell venni a munkásoknak és munkaadóknak egyaránt. Sajnos, nagyon kevesen gondolnak ma még Amerikában a jól kiegyensúlyozott alapra felépített szervezett munkára, az ipar azonban ezt hamarosan meg fogja tenni. És ebben az esetben az ipar fogja megmutatni a társadalomnak, hogyan kell termelni.

Henry Ford nagyon jó színben van, makkegészséges. Az évek múlása nem igen változtatta meg vonásait és ügylátszik szervezete is kifogástalan. Eppen annyit dolgozik, mint azelőtt, egész napját irodájában tölti. Arra a kérdésre, vajjon szeretné-e megérni azt a kort, amelyet John D. Rockefeller ért meg, azt felelte:

— Nemrég valaki ugyanezt kérdezte tőlem és akkor azt feleltem neki: „Addig akarok élni, ameddig hasznos tudok lenni.“

munkálatokat most minisztertanácsi jegyzőkönyvvel a Soc. Constr. Civile bucaresti építkezési vállalatnak adták ki 19.5 millió lej áron. Most ezzel kapcsolatban írjuk meg, hogy a tordai kaszárnyaépítkezéseket Tiberiu Eremie cég kapta meg 48.916.800 lejes áron.

Pár héttel ezelőtt a kolozsvári betegsegélyező pénztár új palotájának asztalosberendezési munkálataira árlejtést tartottak 2.5 millió lej költséget előirányzattal. Az árlejtésen a legelőkeltebb ajánlatot a kolozsvári Betegh Ernő cég tette és ezt az ajánlatot terjesztették fel a központi árlejtési bizottsághoz jóváhagyás végett. A bizottság azonban az árlejtést megsemmisítette és közelebről új versenytárgyalást ír ki.

Márton Izidor lett az Erdélyi Zsidó Tanítóegyesület elnöke

Oradea, szeptember 22. Az erdélyi és bánáti zsidó tanítóegyesület elnökének, Grossmann Dezső aradi isk. igazgatójának tragikus elhalálása szükségessé tette az Egyesület választmányának gyors egybehívását. A választmány az elnökség nevében, Schapira Gyula az egyesület főtitkára hirta egybe Nagyváradra, augusztus 15-re.

A gyűlésen Biró Márk alelnök elnököt, aki kegyeletos szavakkal emlékezett meg az elhunyt elnökről. Ezzel kapcsolatban elhatározta a gyűlés, hogy a sajtó útján felhívással fog fordulni a tanítóegyesület tagjaihoz, hogy rendezzenek gyűlést egy Grossmann Dezső-alapítvány létesítésére, amely alapítvány egy később meghatározandó, tanügyi célt fog szolgálni. Az erre vonatkozó felhívás rövidesen meg fog jelenni.

Ugyancsak ezzel kapcsolatban felmerült azon terv, hogy az Egyesület kebelén belül létesüljön egy tanítói gyorssegély-alap, oly módon, hogy minden egyes halálozás esetén minden egyesületi tag 200—300 lejt fizetne be, minek folytán az özvegy családjá kb. 20—30 ezer lejt gyorssegélyt kaphatna. A vezetőség megbizta Székely Zoltánt az erre vonatkozó szabályzat kidolgozására, amely szabályzat a legközelebbi évi közgyűlésen lesz megtárgyalva.

A választmány aztán a tanítói nyugdíj-kérdést tárgyalta és azon reményének adott kifejezést, hogy minden tantestület saját érdekében oda fog hatni, hogy a közgyűlésnek a mult tanév végén hozott határozatát most szeptemberben okvetlen keresztülvigye. Még pedig, hogy a helyi nyugdíjalapot megteremti, oly formán, hogy hitközsége vagy iskolaszéke engedélyével a tandíjhoz 2—5 százalékot a tanítói nyugdíjalap javára hozzácsap, ugyanintén ugyanezen célra fordítja a beírási díj bizonyos százalékát is. Ugyancsak a tanév elejétől kezdve ezen alpra a tantestület tagjai is befizetik fizetésük 5—10 százalékát. A tantestületek felkérésére, hogy ezen akció lefolyásáról az Egyesület elnökségét leveleiben informálják.

A volt elnök elhunytával az elnöki szék betöltése is napirendre került. A választmány, az alapszabályok 22. paragrafusa értelmében Márton Izidor temesvári zsidó felsőkereskedelmi igazgatót választotta egyhangulag elnöké, aki az Egyesületet a legközelebbi rendes közgyűlésig vezeti. A titkári teendőket pedig Székely Zoltán fog segédkezni. Ezentúl tehát minden tanítóegyesületi ügyben az érdekeltek Márton Izidor elnökhöz (Timisoara, Liceul Izraelit) fognak fordulni.

Szöbakerült a választmányi gyűlésen azon szomorú tény is, hogy még mindig vannak Erdélyben oly hitközségek, amelyek az egyre fokozódó drágaság dacára sem adják meg a tanítóknak az államlag előírt fizetést. A választmány megbizta az új elnököt, hogy ezen ügyben bizonyos lépéseket meg tegyen, amelyekről a rendes évi közgyűlésen referálni fog.

Nagy örömmel vette tudomásul a választmány, hogy az Uj Kelet hajlandó minden hónap első szombatjára az Egyesület közleményei számára két hasábba biztosítani. Az elnökség reméli, hogy a sajtó révén tüktebb élet fogja az Egyesületet áthatni és felkéri az egyesület összes tagjait, hogy a sajtónak szánt cikkeket és közleményeket küldjék be az Egyesület elnökségéhez, amely azokat az Egyesület sajtóbizottsága útján az Uj Keletbe fogja eljuttatni.

KÖZGAZDASÁG

Oroszországból importálunk vasat, pamutot, vegyi anyagokat és aszbesztet

Bucuresti, szeptember 22. (Az Uj Kelet tud.) Rövidesen megérkezik Oroszországból az első számottevő áruszállítmány, amellyel szorosabbra fűződnek a két ország közötti, jelenleg igen laza, külkereskedelmi kapcsolatok. Egy román tökéscsoport vasipari félgyártmányokat vásárolt Oroszországból, amelyet a moszkvai Technoexport nevű szindikátus fog leszállítani. Még szeptember folyamán ezen a megrendelésen kívül egy nagyobb vaszállítmány beérkezését várják Bucurestiben. Szakkörök remélik, hogy ezáltal némileg enyhülni fog az országban erősen érezhető vas-hiány.

A napokban fejeződtek be egyébként

azok a tárgyalások, amelyeket a moszkvai pamut-szindikátussal folytattak romániai fonalgyárak. A létrejött megállapodás értelmében Románia nyerspamutot vásárol Oroszországból és az első szállítmány a napokban érkezik be a román kikötőbe. Az áru minőségileg meghaladja az amerikai pamutot is.

A „Theophile Ganthier“ nevű hajó most rakta ki Constantában az első Romániának szánt vegyipari küldeményt, 35 ezer kgr. sulyban. Ugyanezzel a hajóval érkezett román számlára egy nagyobb mennyiségű orosz aszbeszt-szállítmány is. Rövidesen, szintén hajón, 60 ezer kgr. orosz vegyipari termék érkezik Constantába.

Rövid üzleti hírek

A Bancanat még mindig nem rendelkezik pontos kimutatásokkal a konvertált városi és parasztdósságokról és ezért felszólította a pénzintézeteket, hogy küldjenek kimutatást a konverziós adósságok összegéről, amelyben a reescompt tárca, valamint a törvényes leírások összege, a fennálló követelés és a hátralékos részletek összege is bennefoglaltatik.

Érdekes megállapodást kötöttek a biharmegyei prefektúra és a nagyváradi vállalatok. A nagyváradi repülőter kiépítéséhez szükséges összegből 2 millió lej hiányzott és ennek fedezésére a prefektus a nagyváradi iparosokat és kereskedőket hívta fel. A vállalatok egy delegációt bíztak meg a tárgyalások lefolytatására, amely delegáció a cégek nevében vállalta a kétféle lej kifizetését a következőképpen: azon cégek, melyek évi adója 100.000 lej alatt van, az adó 1%-át, 100.000—200.000 lejig 2%-át, 200.000 lejen felül az adó 3%-át fizetik be.

A magánépítkezések a folyó évben sokkal kisebb méretűek, mint az elmúlt évek folyamán, azonban a közintézmények, főleg a hadügyminisztérium által beindított építkezések bőségesen pótolják a magánvállalkozások

hiányát. Erre enged következtetni, hogy az egyes városokban téglaiban oly hiány mutatkozik, hogy a folyamatban levő építkezések befejezéséhez más városokból kérnek tégla szállításra ajánlatot, holott köztudomás, hogy a tégla fuvardíja még középtávolságoknál is meghaladja a tégla árát. Így pl. a Rimma hunyadi építkezéséhez 1.500.000 drb tégla szállításra kért ajánlatot egy kolozsvári téglyagyártól. Ugyancsak Kolozsvárról kért tégla szállításra ajánlatot az Industria Sármei cémplaturzi építkezések számára.

A pénzügyminisztérium figyelmeztette a határszéli vámhivatalokat, hogy csak azon utasok vihetnek ki az országból külön engedély nélkül 2000 lej értékű édesen devizát, akik nem kaptak a Bancanattól külön valutakivitel engedélyt. Amennyiben valamely külföldre utazó ilyen valutakivitel engedéllyel rendelkezik és ez utlevélbe be van vezetve, az az utas az utlevélben feltüntetett valutamennyiségen kívül nem igényelheti a 2000 lejes valutakivitel kivételét is. Egyébként bármely utasnak ettől függetlenül jogában áll 2000 lej összegig román váltópénzt kivinni.

A szamosfalvai kaszárnya épületek és repülőterem végzendő építkezésekre a hadügyminisztérium korábban árlejtést tartott. A

A nagyváradi Eddig

Corneanu kisse

Ciucea, szeptember 22. (küldött tud.) Ma délelőtt jött el Kolozsváron a híres Ciucea vasuti állomások között egy személyvonat egy nappal. Közül hatvan hatvan sem a CFR igazgatóság állomáson, sem a rendőrség pontos információkat Kelet tudósítója autót utasznére, hogy személyes és számoljunk be olvasóinknak lenségről.

A szerencsétlen Bánffyhyunadot elhagy minden kihalt, csak Csucs embereket látni, de sem nem közlekedik Csucsai felvonal Goga kastélynál bekönnk tárul a rettenetes látvány egymásba ékelve utaváltos csókba, mint két más hegyén-hátán vagonon meken és a töltés két oldalt megtudjuk, hogy a Csucs perckor kiinduló 3026-os között össze a csucsai állomaton, a 3501. számú nappal s az összeütközés hogy mindkét szerelvény dorjává zúzódtak.

Amikor kiértünk, már látunk a vasutigazgatóság ságát Stan igazgatóval a táblai főügyész és Bireses fő ügyész, valamint Horvörkvesztort, akik már megben szereplők kihallgatást megtudjuk, hogy nincs szó, mert ezidig mindösszeszedték ki a romok alól hogy a még el nem takarított újabb holttesteket fés a huedini kórházba behét sebesült közül is az émi néhány szerencsétlen es uti katasztrófiáért.

Vanatosok
A halottak mindegyike zott, elpusztult a szemlé vezetője és fűtője, valami vonat személyzetének na ténf ugyan, hogy a kalauz-kocsija az utána kocsis és a mozdony közé pozdorjává zúzódtott és a kódtak, a vonatvezető, a málházó személyzet vagy életveszélyesen megsebes Hamarosan megérkez ttr. Hosszu kolozsvári tis a felismerhetetlenségig ottottak agnoszkálta az töltőjének kíséretében. személyvonat fűtőjének, noszkálása volt, akinek át egy szilánk és így a volt. Már nehezebben me a többi rongyokkal let amelyek darabokból oss a szemfedőül szolgáló pis alatt. Csak egy-egy vére bizonyította azt, hogy a uti alkalmazottak össze hever. Hosszu dr. Mikut zsebeit. Kiderül, hogy a kinek vére összefolyik a dony kiömlő vérevel, a tegan Augustin marosvá hki kezében ott szorongva a piszkos törőbrongyot. A másik másik alatt K

A nagyváradai személyvonat belerohant egy gyors-tehervonatba Csucsánál Eddig nyolc halottja és huszonhét sebesültje van a borzalmas katasztrófának

A csucsai és kissebesi forgalmisták, valamint a tehervonat vezetője idézték elő a szerencsétlenséget. Százötvenméteres vonalon megrongálódott a pálya. Egy egész napon át szünetelt a vasúti forgalom Kolozsvár és Nagyvárad között

Corneanu kissebesi forgalmistát letartóztatták, a vétkes vonatvezető meghalt

Csucsán, szeptember 22. (Az Uj Kelet közölte.) Ma délelőtt futótűzként terjedt el Kolozsváron a hír, hogy Huedin és Ciucea vasúti állomások között összeütközött egy személyvonat egy gyors-tehervonattal. Közeli hatvan halottról beszéltek. Sem a CFR igazgatóság, sem a vasúti állomáson, sem a rendőrségen nem tudunk pontos információkat kapni. Az Uj Kelet tudósítója auton utazott ki a helyszínre, hogy személyes észleletek alapján számoljunk be olvasóinknak a szerencsétlenségről.

A szerencsétlenség színhelyén

Bánffyhyunadot elhagyva, az uttesten minden kihalt, csak Csucsá felé igyekvő embereket látni, de sem vonat, sem autót nem közlekedik Csucsá felől. Ahogy a csucsai Goga kastélynál bekanyarodunk, előbünk tárul a rettenetes látvány. Két mozdony egymásba ékelve úgy furdódt össze vadlós csókba, mint két vaskapocs. Egy más hegyén-hátán vagonok hevernek a síneken és a töltés két oldalán. Rövidesen megtudjuk, hogy a Csucsáról 9 óra 26 perckor kiinduló 3026-os személyvonat ütközött össze a csucsai állomás kijáratánál, közvetlenül a csucsai református templom előtt, a 3501. számú gyors-tehervonattal s az összeütközés oly erős volt, hogy mindkét szerelvény első kocsjai pozdorjává zúzódtak.

Amikor kiértünk, már a helyszínen találtuk a vasutigazgatóság teljes kirendeltségét Stan igazgatóval az élén, Predovici táblai főügyésszel és Birescu Nicolae vezető ügyéssel, valamint Horváth József rendőrkészrel, akik már megkezdték az ügyben szereplők kihallgatását. Rövidesen megtudjuk, hogy nincs hatvan halottról szó, mert ezideig mindössze hat halottat szedtek ki a romok alól. De valószínű, hogy a még el nem takarított romok között újabb holttesteket fognak felfedezni és a huedini kórházba szállított huszonhét sebesült közül is az életével fog fizetni néhány szerencsétlen ember ezért a vasúti katasztrófiáért.

Vasúti szörnyűség az első halott

A halottak mindegyike vasúti alkalmazott, elpusztult a személyvonat mozdonyvezetője és fűtője, valamint a gyors-tehervonat személyzetének nagyrésze. Az történt ugyanis, hogy a gyors-tehervonat kalauz-kocsija az utána következő acélkocsi és a mozdony közé ékelve valósággal pozdorjává zúzódt és akik abban tartózkodtak, a vonatvezető, a vonatkísérő és a málnázó személyzet vagy meghalt, vagy életveszélyesen megsebesült.

Hamarosan megérkezett a helyszínre dr. Hosszu kolozsvári tisztifőorvos is, aki a felismerhetetlenségig összeroncsolt holttesteket agnoszkálta az ügyészség kiküldöttjének kíséretében. A legkönnyebb a személyvonat fűtőjének, Kis Antalnak agnoszkálása volt, akinek halántékát ütötte át egy szilánk és így arca felismerhető volt. Már nehezebben ment az agnoszkálás a többi rongyokkal letakart hulláknál, amelyek darabokból összerakva pihentek a szemfedőül szolgáló piszkos zsákdarabok alatt. Csak egy-egy véres vasutas-sapka bizonyította azt, hogy a zsákok alatt vasúti alkalmazottak összeszedett hullája hever. Hosszu dr. kikutatja az áldozatok zsebeit. Kiderül, hogy az egyik áldozat, akinek vére szeszefolyik az összetört mozdony kiömlőjével, a fekete olajjal, Hetedeg Augustin marosvásárhelyi fékező, aki kezében ott szorongatja még holtan is a piszkos törőbrongyot.

A másik másik alatt Körtis Lupu rogozó

(bírhalmegyei) vasúti fékező, akinek zsebéből Hosszu dr.

kihuzza az órát, amely pontosan 9 óra 28 perckor állt meg és így a vasúti szerencsétlenség pontos ideje megállapítható.

A negyedik halott Bernáth Márton nagyváradai származású vonatvezető

s az ötödik és hatodik halott felismerhetetlenségig összeroncsolt hulláját nem lehet agnoszkálni.

A hetedik halott személyazonosságát szintén nem tudták megállapítani. Ez már a huedini kórházban halt meg. Ugyanúgy itt hunyta le szemét Bica Eugen, a személyvonat vezetője is.

A szerencsétlenségben talán szerencsének minősíthető az a körülmény, hogy az összeütközés még Csucsá község szélén történt. A falu lakossága élén dr. Fränkel csucsai orvossal, azonnal a szerencsétlenül jártak segítségére sietett és a sebesülteket első segélyben részesítette. A falusi parasztok lepedőket, törülközőket hordozták ki a szerencsétlenség színhelyére, úgy, hogy a szerencsétlenség után félórával már az első segélyben részesített sebesültekkel roboroghatott a francia utépítő társaság teherautója a huedini kórház felé.

A huedini sebesültek

A huedini kórházba huszonhét sebesült szállítottak be, akik közül 12-13 sebesült csak könnyebben sérült meg s az első segély után anélkül, hogy személyi adataikat benomdották volna, megazottak a kórházból. A súlyosan sebesülteket azonnal a műtőasztal-

A katasztrófa igazi okai

A gyorsvonatnak Piatra Craiului állomáson, tehát jóval Ciucea után kellett volna keresztesnie a szembejövő személyvonatot. A vonatnak azonban késése volt és így a keresztesítést Poieniben határozták meg a forgalmisták. Nincs megállapítva, hogy ezt a határozatot köztölték-e szabályszerűen a tehervonat vezetőjével. Tény az, hogy a poieni állomáson a kijárat szemafor szabadra volt állítva. A vonatvezető bizonyára szeretett volna valamit behozni a késésből és

látva, hogy a szemafor szabadra van állítva, elindította a vonatot. A poieni forgalmista úgy látszik nem vette észre a tehervonat elindítását.

Poienit Csucsától mindössze hat kilométeres távolság választja el.

Midőn megkapta az értesítést Csucsáról a személyvonat elindításáról, már késő volt. A tehervonat túlhaladt azon a kissebesi két órhzázon, amelyek megállíthatók volna.

A szerencsétlenség színhelyét esendőrkoron veszi körül és amikor kellő leigazoltság után átengednek a kordonon bennünket, tárul csak a maga borzalmasságában szemünk elé a szomorú látvány. A két mozdony szénkocsija felugrott az utána következő kocsi tetejére. Két teherkocsi teljesen pozdorjává zúzódt. A súlyosan megrongálódott és összetört vagonok száma nyolcra rug. A töltés két oldalán hevernek a letakart halottak és mellettük garmadárba gyűjtve a különböző áruk. Csizmapatkóhegyek és összetört faragott kalotaszegi butorok, katonai páncélsisakok, nagy halom Plugar-cigaretta, fegyverkenőcs, faszeg zsákokban vannak összehányva nagy garmadákban, amiket

mint a szemtanúk állítják, a katasztrófa első negyedóráiban alaposan megdézsmáltak a kőnyéki parasztok.

A két egymásba furdótt mozdony még messze

ra fektették és operáció után elhelyezték a kórtermekben. A huedini kórházban ápolat súlyos sebesültek névsora a következő:

Vlad Josif, Seregan Teodor, Tzentz Florian, Balini George, Fildican Ioan, Lakatos János, Bricas Georgehe és Silberstein Aron.

Ez utóbbit súlyos lábtöréssel a clujai orthopéd kórházba szállították be.

Kit terhel a felelőség

A csucsai állomás főnöki irodájában folytatta le dr. Birescu kolozsvári főügyész a kihallgatásokat. A déli órákban az volt a hivatalos vélemény, hogy Corneanu Nicolae, a poieni állomás forgalmistája indította el szabálytalanul a gyorsvonatot, s így azonnal az ügyészség rendelkezéseire őrizetbe is vették. A délutáni órákban azonban már akadtak tanuállomások, melyek szent Corneanu Nicolae nem adott engedélyt a gyors-tehervonatra az elindulásra, hanem a vonatvezető a forgalmista engedélye nélkül indult el Csucsá felé.

A katasztrófa nyomán támadt pánikhangulatban az ellentmondó vallomások még nem tudtak teljesen tiszta képet adni arról, hogy végeredményében kit is terhel a felelőség ezért a szerencsétlenséget. Valószínű, hogy egy a csucsai, mint a poieni állomás indító hivatalnokának jut a felelősségből, miután a vasúti biztonsági berendezések szinte kizárták teszik, hogy egyik állomás a következő állomás engedélye nélkül utnak indíthasson egy vonatot.

Az esti órákban alkalmunk volt beszélgetést folytatni dr. Horváth József kolozsvári rendőrkészrel, a vizsgálobizottság egyik tagjával, aki a következőkben ismertette a katasztrófa tényleges okait.

A füstölögő s az összetört vagonokból még mindig csepeg a vér és a fekete olaj. A csepegő vérből állapították meg, hogy a romok között még mindig kell áldozatoknak lenni s így találták meg a teljesen összetört málnakocsi utáni kocsiába préselve egy vasutas felismerhetetlenségig összeroncsolt hulláját.

A katasztrófa következtében a vasúti forgalom Huedin és Csucsá között csaknem egész nap szünetelt, mert a pályatest 150 méteren megrongálódott. Csak a késő délutáni órákban futottak be a CFR autóbuszok, hogy átszállással közvetítsék egyelőre a személyvonatok forgalmát. A csucsai állomáson nyert információk szerint a romokat még az éjszaka folyamán el fogják távolítani a vasúti töltésről s így a forgalom a csütörtöki nap folyamán ismét szabadra válik ezen a vonalon.

A sziklákra épült büszke csucsai kastély alján füstölögő romok hevernek és a vasutasok vére pirosra festette a síneket. A díszes kastély és a véres romok borzalmas kontrasztként hatnak itt a sebesen rohanó Körös partján. Fülelme cseng az egyik áldozat, Bica Eugen mozdonyvezető öreg, tőpörödött édesapjának kétségbeesett jajveszékése a huedini kórház folyosóján, aki mikor fiának élettelen tetemét kihozták a műtőteremből, így kiáltott fel:

— Hát ezért neveltelek fel, fiam?!

Némán hallgattunk ott a folyosón és senkisé tudott a síró öreg bácsinak erre a szívből szakadt felkiáltására választ adni. Ki tud erre válaszolni. Az öreg Bica bácsi akkor sem kapja vissza kenyérkereső gyermekét, ha bebörtönözik az elővigyázatlan forgalmistát és ha minden pályáért letartóztatnak. Poienitől Csucsáig.

Gp. I. I.

CEHOSLOVACA

fiókja: Cluj, I. G. Duca uca 3. szám.
(Select mozgósínház mellett)
az ösz és téli szezonra elsőrangú kivitelű férfi, női és gyermek

ruházati cikket

óriási választékban

hoz forgalomba ugyanolyan árak mellett, mint a bucaresti központ.

Szemtanuk a szerencsétlenségről

Kilenc sebesült Kolozsváron

Cluj, szept. 22. A csucsai szerencsétlenség sebesültjei közül a délutáni órákban kilencet Kolozsvárra hoztak, akik közül kettőt a sebészeti klinikán, hetet pedig az orthopéd kórházban helyeztek el. A sebészeti klinikára szállították Curtean Dumitru negyvenhárom éves fékezőt, aki az ágyékán sérült meg súlyosan, Valian Iuon harminchat éves napszámosnak pedig a mellkasa roppant össze a reázuhanó roncsoktól. Az orthopéd kórház sebesültjei: Silberstein Avram negyven négy éves huszesztendő sítéményárus, aki két alsó lábszáru nyilttörést szenvedett, Demian Alexandru, a személyvonat fékezője a fején sérült meg súlyosan, azonkívül a medencéje zúzódott össze. Pantis Ioan clujai vonatvezető, aki a személyvonaton teljesített szolgálatot, a fején szenvedett súlyos sérüléseket, Szabo Sándor clujai vonatkezelő a lábán sérült meg, Kovács Octáviánne brátikai lakos a homlokán sérült meg könnyebben, Bálint Georgehe fékező várad lakosnak a háterence tört el. Rosca Vasile 45 éves várad lakos, telefonszerelő a homlokán sérült meg és agrázkodást szenvedett. Rosca Vasilával és Kovács Oktáviánnal az orthopéd kórház két eszméletlen lévő sebesültjével beszélünk a katasztrófa lefolyásáról.

Rosca Vasile telefonszerelő kérdéseinkre elmondotta, hogy nem volt szolgálatban, hanem mint utas a személyvonat egyik harmadoztályu fülkájában foglalt helyet. A szerencsétlenség pillanatában elvesztette az eszméletét és amikor magához tért, kitámaszkodott a vagon ajtajához. Akkor látta, hogy

a mozdony nyitott ajtaján keféstül a fűtő szőnyű égési sebekkel kizuhant és végiggördült a töltésen.

Fejéből ömlött a vér, amely elborította egész arcát. Tulajdonképpen csak akkor ébredt a helyzetre, amikor az egymásnak lapult, összeroncsolt két mozdonyt megpillantotta. Az összeütközés után néhány perccel Csucsáról érkezett orvossegítség, de a rengeteg sebesültet csak éppen hevenyében tudták bekötözni.

— Szerencse volt a szerencsétlenségben — mondotta a telefonszerelő —, hogy a személyvonaton kevés utas volt.

Szemtanuk a szerencsétlenségről

Kovács Octáviánne elmondja, hogy vele utazott a fülkében egy várad asszony és Silberstein Avram.

— Az ablaknál ültem — meséli a homlokán nagy daganatot viselő Kovácsné. — Szóltam a társnőmnek, hogy áttűlök az ajtóhoz, mert léghuzat van. Abban a pillanatban, amikor felálltam, irtózatoss rázkódást éreztem. A következő pillanatban a szememen éreztem szörnyű fájdalmat. Rövid ideig elvesztettem az eszméletemet és amikor kinyitottam a szemem, elszörnyedve láttam, hogy a velem szemben ülő sítéményárus fű két lábán irtózatoss seb táton, amelyből kettétörve bujt ki a lábszárcsontja.

A folyosón időközben csikorogva gördül a betegszállító kocsi: Silberstein Avramot, a nyílt töréseket szenvedő sítéményárus fűt viszik az egyik betegszobába.

A költöző nyitott ajtaján át idegborzongató jajgatás hallatszik ki. Az egyik operáción előkészített súlyos sebesült jajt, amint az ápolók behúzzák róla a véres ruhát.

SPORT

Gazdag programmal kezdi meg a Haggibbor őszi testnevelő munkásságát

Kitünő felkészültségű gárda vezetése mellett, október 4-én kezdi meg működését a Haggibbor tornaszakosztálya

Cluj, szeptember 22. (Az Uj Kelet tud.) A Makkabi Világszövetség programjának megfelelőleg, a pozitív zsidó építőmunka szolgálatába szegődött zsidó sportegyesületek legfontosabb tevékenysége a torna. Annak felismerése, hogy a zsidóság kitünő szellemi adottságai mellé hiányzik a megfelelő fizikai erő, arra kötelezi a zsidó ifjúság regenerálását végző zsidó sportegyesületeket, hogy elsősorban tornában fejtsenek ki sportaktivitást és ebbe vonják be a zsidó ifjúság legszélesebb rétegeit. A helyesen irányított tornasport ugyanis az, mely a fejletlen testet, puha izmokat, lágy csontokat megedzi és a sportolót teljes erejű, egészséges, fegyelmzett, teljes értékű emberré alakítja át.

Hogy az ujkori zsidó sport milyen fontos helyet foglaljon el a zsidó sportegyesületek tornatevékenységére bizonyítja, hogy a Romániai Makkabi Szövetség utolsó előtti kongresszusán határozatba ment, miszerint azon zsidó sportegyesületek, amelyek tornaszakosztállyal nem rendelkeznek, a Makkabi közösségnek tagjai nem lehetnek.

A kolozsvári Haggibbor Sportegyesület az elsők között állította kereteit a pozitív zsidó építőmunka szolgálatába és ha megszaktakozással is, tornaszakosztályán keresztül kitünően látta el ezirányú testnevelési kötelességét is. Két évvel ezelőtt alakította újra tornaszakosztályát a Haggibbor, mely az őszi szezonnal kezdve egész télen a késő tavaszig a kolozsvári zsidó ifjúság nagytömegeit tudta maga mögött. A Haggibbor tornaterme állandóan a fiatal gyermekek, serdülő ifjak és felnőttek zajától volt hangos.

Ebben az évben az ősz beálltával, különös tekintettel az eddigi tapasztalatokra, a Haggibbor még nagyobb körültekintéssel és ha lehet még gazdagabb programmal indítja be tornatevékenységét. A tornaszakosztály élére elnöknek sikerült a gazdag sportmultjáról ismert és alapos felkészültségű tornaszakértőt, Herczeg Tivadart megnyerni. A technikai vezetés igen népes, komoly felkészültségű zsidó tornászgárda kezébe van letéve. A szakosztály vezetését Fodor Ernő, a NAC volt kitünő tornásza látja el. Segítőitársai: dr. Kirsch Imre szigorú orvos, aki a gyermekek oktatását látja el és egyben az orvosi felügyeletet is gyakorolja, Eidlitz Miklós, ugyancsak a NAC volt kitünő képzett tornásza, valamint a Haggibbor régi tornászgárdájának tagjai: Rimóczi, Mandel, Kohn Jenő és Klinghoffer. Ez a kitünő gárda garancia arra, hogy a Haggibbor a komoly testnevelés terén ez évben is gazdag tevékenységet fog kifejteni.

A Haggibbor tornaszakosztály október 14-én, hétfőn délután kezd működését a református gimnázium (Str. Cogălniceanu) tornatermében a következő beosztás szerint: minden hétfőn és csütörtökön 5-6-ig rendkívüli gyermek gyógytorna, 6-tól fél 8-ig gyermek torna, végül fél 8-tól fél 10-ig felnőttek tornája.

A kolozsvári zsidó szülők saját érdekében cselekszenek, midőn gyermekeiket a Haggibbor tornaszakosztályába beiratják, ahol a megfelelő zsidó szellem elsajátításán túl a zsidóság szempontjából annyira fontos testnevelésben részesülnek.

A tornaszakosztályba beiratkozni a tornarokk alatt, valamint a Haggibbor otthonban (Str. Memorandului 13, emelet) minden este 6-tól 8 óráig lehet.

Fedett teniszpálya épül Brassóban. A brassói IAR sportegyesület fedett teniszpálya építését kezdte meg, amelyet december elsején adnak át rendeltetésének. A brassói fedett-pálya az első lesz Romániában.

Kijelölték a városközi teniszmérkőzésen szereplő román teniszvezetőket. Bucurestiből jelentik: A szeptember 24 és 27-ike között Bucurestiben megrendezésre kerülő Bucuresti-Belgrád-Szofia városközi teniszmérkőzésre kijelölték a román teniszvezetőket is. Ezek: Schmidt, Garalulis, Hamburger, Botez.

Nem lesz az idén román-magyar labdarúgó-mérkőzés. Budapestről jelentik: A magyar labdarúgószövetség nem találta megfelelőnek egyik időpontot sem, amelyet a román szövetség a Románia-Magyarország válogatott mérkőzés lejátszására ajánlt. Ennek következtében a tervezett mérkőzés ezidén minden valószínűség szerint elmarad.

Cseh versenyzők nyerték a kisantant autóverseny minden szágát. Belgrádból jelentik: A kisantant gépkocsi és motorkegypár verseny — melyet a Prága-Bucuresti-Belgrád utvonalon futottak le, végetért. Valamennyi kategóriában csehszlovák versenyző győzött. A helyezettek között a 750 kcm-es gépkocsi között harmadik Fabinyi László Cluj, az 1500 kcm-es kategóriában második Berlescu ezredes, harmadik Manicabide, a 2000 kcm-en felüli kategóriában Milovetz értek el helyezést Románia számára.

A Haggibbor hírel. Az erőteljes fejlődésben levő Haggibbor futballszakosztálya elhatározta törpecsapat alakítását. A szakosztály vezetősége felkért a szülőket, akik gyermekeiket a futballszakosztály törpecsapatába beiratni óhajtják, jelentkezzenek a Haggibbor titkárságánál. A futballszakosztály vezetősége ezúton közli, hogy csütörtök este fél 8 órakor a Haggibbor otthonban Str. Memorandului 13 alatt játékos értekezletet tart. A futballszakosztály összes tagjai kéretnek a pontos megjelenésre. — A Haggibbor nemrég alakult tekeosztályát is érdekelték, hogy ma, csütörtökön este fél 9 órai kezdettel a Moderna-pályán (Regele Carol II.) értekezletet tart, amelyen a szakosztályt érdeklő fontos kérdések kerülnek megvitatásra. Az összes tagok pontos megjelenését kéri a szakosztály vezetősége.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Eltévedt barátok

— Pénteken este mutatja be a színház André Birabeau nagyszerű vigjátékát —

Cluj, szeptember 22. Már csak néhány nap választja el a közönséget André Birabeau világhírű vigjátékának eseményezésbe menő bemutatójától. Péntek estére tűzte ki a színház a nagyszerű vigjáték bemutatóját. A darab sikerét szinte már előre eldönti az a hatalmas érdeklődés, amely a bemutatót megelőző. Víták születnek és vélemények alakulnak a rendkívül érdekesítő probléma nyomán, amelyet a szerző merész kézzel, de mindvégig mulattatóan és utóérhetetlen művészettel visz a közönség elé. Finom humor, könnyekig megható jelenetek és lenyűgözően érdekes cselekmény avatják sikerre az Eltévedt barátokot, amelynek rendezését Szabados Árpád végzi biztos és hozzáértő

kézzel. De nemcsak a színháznak és rendezőnek, de a színészeknek is külön-külön élmény ez a darab, mert olyan feladatok megoldására ad alkalmat, amelyek ritkán fordulnak elő egy színházi évadban. Három alig felszírt gyerek körül forog a cselekmény és ezt a három rendkívül nehéz szerepet illuziót kéltően és kifogástalanul oldja meg Fényes Alice és a társulat most bemutatkozó két fiatal tagja, Perényi János és Gulácsy László. Egy mondán nagyvilágit életet élő házaspár szerepében Erényi Böske és Mészáros Béla fognak brillírozni, míg a többi szerepben Tóth Elek, Nagy István, Tompa Sándor, Paál Magda, Szabados Árpád és Izsó Panni adják tudásuk legjavát.

A romantikus asszony

Változatlanul igen nagy sikerrel kerül színre esténként egészen ma estig bezárólag A romantikus asszony című operettjüdujság. A valóban világhírű előadás szépségéről el-

ragadtatással beszél mindenki, aki az operettet látta. Vasárnap délután hat órakor szintén A romantikus asszony szerepel a színház műsorán.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtök fél 9: A romantikus asszony. (Nagygyedyszer.)

Péntek fél 9: Eltévedt barátok. (André Birabeau vigjátéka, a Belvárosi Színház ezévi legnagyobb sikere. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Paál Magda, Perényi János, Gulácsy László, Mészáros Béla, Tompa Sándor, Tóth Elek, Szabados Árpád, Nagy István. Rendező Szabados Árpád. Premier bérlet 3. sz.)

Szombat d. u. 5: Bob herceg. (Olcsó helyekkel.)

Szombat este 9: Eltévedt barátok. (Rendező bérlet 2. sz. Irodalmi bérlet 2. sz.)

Vasárnap d. u. 3: Szibill. (Olcsó helyekkel.)

Vasárnap d. u. 6: A romantikus asszony. (Ötödösör.)

Vasárnap este 9: Eltévedt barátok. (Harmadszor.)

A kolozsvári Román Opera műsora:

Péntek, szeptember 24: Az eladott menyasszony.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszerű közzéadás egy és 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legdrágább apróhirdetés 20 lej. Állás, résznél 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Helyért levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbérgy mellékelve van.

Szép hosszú szilvskinbunda sürgősen eladó. Cim: Papin Haru 26, repülőhídon túl.

Nyelvszakos tanárfeljelöltő kedvező feltételek mellett vállalja román, francia és kezdőknek angol nyelv oktatását, elemi és középiskolai diákok sikeres korrepetálását. Megkeresések „Biztos siker” jellegre a kiadóba kéretnek.

Szómeubundák 3300 lejtől részletfizetésre is kaphatók. Átalakítások, gallérozások a legújabb bécsi modellek szerint készülnek Bixen-spanner szőrmeszaalban Regele Ferdinand 3. Szembe a kapuval az emeleten.

Bányaváros legforgalmasabb helyén jól bevezetett textil, kötött és rövidáruüzlet családi okok miatt sürgősen átadó. Megkeresések „Kedvező feltételek” jellegre a kiadóba kéretnek.

Ismerőzött szobát, teljesen különbejárattal, fűrdőszobahasználattal keresek október 1-re. Cimeket „Állandó” jellegre a kiadóba.

היועג תלמוד תורה וזכס טיכטיגוען מלמד פצרה ייראט מיט קליינע פאמיליע לוי 2000 געהאלט
Mandel Josif Borod, jud. Bihor.

Saját termései máramarosi nemes fajalmát 7 leivel kilogramonként ab Sighet, csomagolás és fuvarköltség saját árban, szait 80-70 kilós ládákban kivánt szortimentben előleg és utánvét mellett Fuchs Eduard Sighet.

Vas-fűszer kereskedésem részére szakmához hajlamos ügyes tanulót keresek felvételre. Wilhelm Naftali Blaj, jud. Tarnava Mica.

Negyedéves cluji tanárfeljelölt angol-német órákat ad. Korrepetálást is vállal. Cimeket „Lelekismeretes” jellegre a kiadóba.

Komoly üzletbe hajlandó vagyok tőkebefektetést eszközölni, esetleg képviseltem is garancia mellett. Válasz a kiadóba „Biztosított tőke”.

Budapesti zeneakadémiát végzett zongoratanárnő vállal zongoratanítást jutányos ár mellett. Érdeklődni lehet Regele Ferdinand 60, földszint. Telefon 18-19. Délután 2-3 óra között.

Háromszobás villalokás Astoria hotel mellett kiadó. Str. Maloasa 7.

Szép kabát- és kosztüm a siker, az minden elegáns hölgynek kell. Gondoskodjon mielőbb róla Czinczárné és Fülöp szalonjában. Diplomával és elismertéssel kitüntetve. Str. Berde 2, első emelet

Szombat, szeptember 25. Traviata. (Iskola matiné.)

Vasárnap, szeptember 26 este: Parasztecsület és Bajazzók.

Hétfő, szeptember 27: Vigözvegy. Szerda, szeptember 29: Parasztecsület és Bajazzók.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szerdától a legnagyobb és legszenzációsabb film bemutatója: Mitsuko (Samuraj lány). A legaktuálisabb történelmi események színhelyén Japánban lejátszódó filmesemény. A japán nép felszabadulása és élete. Természetes felvételek Főszerepekben: Satsuko Hara, Sassue Hayakawa. Előtte Fox Journal.

MUNKÁJ MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap 3, 6 és 9 órakor: I. Echpajul. Izgalmas repülő dráma. Fősz.: Annabella és Jean Murat. II. Mazurka. Orosz bünygyi dráma. Kolozsváron utoljára. Fősz.: Pola Negrá és Albrecht Schönhals. III. Journal.

Német kurzust nyitok fiatal lányok részére október 1-től. Jelentkezni: Hamburg, Str. Berthelot 8. Zsidó elemi iskola. Délután 5-6 között

Austro-Daimler supersport speciál kocsit, négyüléses, új motorral, superkompressz hengerrel, nagy turaképességgel, új gumikkal, a gyár által felülvizsgálva és garantálva eladó. Rendkívül előnyös alkalmi vétel. Dr. Theodoru, Str. Silvestru 40. Bucuresti.

Regati egyetemi hallgató Középszakosok korrepetálását vállalja és román órákat ad jutányosan. Cim a kiadóban.

Román, német óralevelezést vállalok. Cimeket a kiadóba kérek.

Kertes házban egy nagy üres szoba gyermektelen családnak kiadó. Bratianu No. 45.

Vas- és fűszerszakmában jártas kisigényű fiatal izr. segédet keresek. Albert Lázár, Huedin.

Egyetemista fiam részére keresek külön szobát ellátással. Cimet a kiadóba kérek.

Libazsir (Libaháj) ori. köser, „hechserral”, prima minőség, 25 kilós jeges csomagolásban 45 lej különként franko, szállít B. Kismann baromfikereskedés Arad, Str. Certesasilor 1.

Tiszviselőnt, román, német, magyar nyelvtudással, felvezünk. Gépirás szűkség. Gyorsírók előnyben. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérünk „Tiszviselőnt” jellegre.

Jó házból való, intelligens, vallásos zaidó lány, román-német nyelvtudással, állást keres, esetleg gyermek mellé. Kepes, Str. Barun L. Pop 27.

Kiszolgálókisasszonyt keresek. Foto Meisner, Regele Ferdinand 3.

Ismerőzött szobát teljes ellátással keresek. Foto Meisner, Regele Ferdinand 3.

Keresünk felsőkereskedémit végzett fiatalembert. Csakis irásbeli ajánlatokat kérünk: Cluj. Postafiók 127.

Konyhabütorok a legdrágábbak színekben és a legmodernebb kivitelben olcsón kaphatók. Tekintse meg modelljeimet vétélőkötélzettség nélkül a Str. Gh. Baritau 10. szám alatti asztalosműhelyben.

Kiskereskedők és kisiparosok szakszerű könyv felkötését autorizált könyvelő okos díjazás mellett vállalja. Cim a kiadóhivatalban.

HIRE

Előre megfontolt gyilkos hatoltak be a fasiszta m. Emberi Jogok Ligája helyiségeikbe: A Havas felvilágosító szeptember 20-án este történt Rámutat arra, hogy 60 olasz csoportokban, olasz kadetlek összegyűlt az Emberi Jogok előtt, amelyben több fasiszta irodák is vannak. Miután revolték Micelli olasz egyént, a őrt állt, az olasz matrózok épületbe és összetörték az épületben tartózkodók s támadókkal és sikerült megol olasz matrózokat, akik az oladézetére menekültek. Több besült a bevezetett vizsgálók a támadást előre megfontolt vették el és hogy az antifasisztek a fasiszta rendszíratokat, mint az olasz ter. A megbeszült olasz matrósság és gyilkosságban való mén eljárás indult.

Sziv- és idegbajosok betegkedni, közvényben és dőknél egy pohár természetes zsef- keserűviz reggelente, ve, a beleket alaposan kit és a máj működését előmo tés és az anyagcsere lét ja. Az orvosok ajánlják.

Letartóztatták a felo raszpárt több tagját. Sz rendőrség letartóztatta a felozsolatot parasztpárt né tartóztatottak kivétel nélkül zögazdasági miniszter köré meretes, hogy Gicseff volt nappal elzött külföldi utj te után letartóztatták, me rült fel ellene, hogy külföld kormány külpolitikáját G azért tartóztaták le, mert togattak, amelyeken párt szabadságharalyezését kérté

Zsidóellenes zavaftás ruzsálembló jelentik: Rosh zsidóellenes kilengésekre k sziriai városban. A város bombát hajítottak. Egy zsi sulyosan megsebesítettek.

Egy kubai miniszter és amerikai kormányokat táltá meg nemzetközi gazd Havannából jelentik: José many tagja kiáltványban amerikai kormányokhoz, képviseltessek magukat a mely hivata lesz megoldá nehézségeket, amelyek sze hanyatlásának igazi okai, kezelre meghívják az eur — ha ehhez az amerikai jelenterte ki Remos az u

Görögország és a z jelentik: A Keren Kajemet szód brosurát adott ki „Gödök” címmel. A brosur a Görögország királyának, a mos tagjárnak, Metaxas m más minisztereknek a z nizmusról tett nyilatkozat jelenése alkalmából II. Gy titkára utján szerencse k a Zsidó Nemzeti Alapnak, lenéséhez. Ugyanebből az as, Athén kormányzója cionista vezetőséghez.

A felsőszilvzi zsidók böi jelentik: Az Union fü belt neví nemzetközi test zett a Népszövetség titk Felső-Sziléziában uralkod után a kisebbségek véd egyezmény elvesztette érv rámutat arra, hogy az ut lengyelül beszélő szilvzi őrizetbe a náci és külön ségjeiket sanyargatják. Pó rendeznek bojtot felhívó a zsidó vndgőket bazár feladják. A kis városok akarnak eladni zsidóknak leromboltak és reproduk meggyalztak.

STER
Str. N. Iorga (volt Z)

HIREK

— Előre megfontolt gyilkossági szándékkal hatoltak be a fasiszta matrózok a tuniszi Emberi Jogok Ligája helyiségébe. Tuniszból jelentik: A Havas felvilágosításokkal szolgál a szeptember 20-án este történt incidensekről. Rámutat arra, hogy 60 olasz tengerész kisebb csoportokban, olasz kadettek vezetése alatt összegyűlt az Emberi Jogok Ligája székháza előtt, amelyben több fasisztaellenes szervezet iróái is vannak. Miután revolverlövésrel megölték Micelli olasz egyént, aki a székház előtt állt, az olasz matrózok behatoltak az épületbe és összetörték annak berendezését. Az épületben tartózkodók szembeszálltak a támadókkal és sikerült megfutamítaniuk az olasz matrózokat, akik az olasz hadihajók fedélzetére menekültek. Több közülük megsebesült. A bevezetett vizsgálat kiderítette, hogy a támadást előre megfontolt szándékkal követték el és hogy az antifasiszták nem terjesztették a fasiszta rendszert káromló röpíratokat, mint az olasz tengerészek állítják. A megsebesült olasz matrózok ellen gyilkosság és gyilkosságban való bűnrészesség címen eljárás indult.

— Szív- és idegbajosoknál, vese- és cukorbetegknél, köszvényben és csuszban szenvedőknél egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggelként éhgyomorral véve, a beletet alaposan kitisztítja, a gyomor és a máj működését előmozdítja s az emésztést és az anyagcserét lényegesen megjavítja. Az orvosok ajánlják.

— Letartóztatták a feloszlított bolgár parasztpárt több tagját. Szófiából jelentik: A rendőrség letartóztatta a három évvel ezelőtt feloszlított parasztpárt néhány tagját. A letartóztatottak kivétel nélkül Gicseff volt mezőgazdasági miniszter köréhez tartoznak. Ismeretes, hogy Gicseff volt minisztert két hónappal ezelőtt külföldi utjáról való visszatérése után letartóztatták, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy külföldön bírálta a bolgár kormány külpolitikáját Gicseff tizenöt évvel ezelőtti tartóztatását, mert rópedulákat osztogattak, amelyekben pártelnökiük azonnali szabadlábrahelyezését kérték.

— Zsidóellenes zavarok Aleppóban. Jeruzsálemből jelentik: Roshasana ünnepe után zsidóellenes kilengésekre került a sor Aleppo szíriai városban. A város zsidó negyedében bombák hajítottak. Egy zsidót kézzel-ábrával súlyosan megsebesítettek.

— Egy kubai miniszter az összes európai és amerikai kormányokat kiáltványban invitálta meg nemzetközi gazdasági értekezletre. Havannából jelentik: José Remo, a kubai kormány tagja kiáltványban fordult az összes amerikai kormányokhoz, felkérve azokat, képviseltesék magukat ama konferencián, mely hivatalosan megoldani azon gazdasági nehézségeket, amelyek szerinte a demokrácia hanyatlásának igazi okai. A tervezett értekezletre meghívják az európai nemzeteket is, — ha ehhez az amerikaiak hozzájárulnak, — jelentette ki Remos az újságíróknak.

— Görögország és a zsidók. Szalonikiből jelentik: A Keren Kajemet és a Keren Hajjeszód brossurát adott ki „Görögország és a zsidók” címmel. A brossura magában foglalja Görögország királyának, a királyi család számos tagjának, Metaxas miniszterelnöknek és más minisztereknek a zsidóságról és a cionizmusról tett nyilatkozatait. A brossura megjelenése alkalmából II. György király magánítikára utján szerencse kívánatait fejezte ki a Zsidó Nemzeti Alapnak, a kiadvány megjelenéséhez. Ugyanebből az alkalomból Kodzias, Athén kormányzója is levelet intézett a cionista vezetéshez.

— A felszüllel zsidók szenvedései. Genf-ből jelentik: Az Union für Recht und Freiheit nevű nemzetközi testület emlékiratot intézett a Népszövetség titkárságához a német Felső-Sziléziában uralkodó állapotokról, miután a kisebbségek védelméről szóló genfi egyezmény elvesztette érvényét. Az emlékirat rámutat arra, hogy az utóbbi hetekben több lengyelül beszélő sziléziai polgárt vettek őrizetbe a náci és különösen a zsidó kisebbségeket sanyargatják. Formális pogromokat rendeznek, bojkottelhívásokat terjesztenek, a zsidó vendéglőket bazárják és az üzleteket felgyújtják. A kis városokban élelmiszert sem akarnak eladni zsidóknak. Zsinagógákat is leromboltak és reprodukálhatatlan módon meggyújtották.

— Istentisztelet T. G. Masaryk emlékére. A cluji izraelita hitközség folyó hó 27-én, hétfőn délelőtt fél 11 órakor, a semini acereszi mázskir keretében emlékezik meg T. G. Masarykról, a nagy államférfiről. Az Istentisztelet keretében, melyre a helybeni konzulátus is bejelentette megjelenését, Dr. Weinberger Mózes főrabbi ur fogja méltatni román nyelvű beszédében a nagy humanistát.

Iamandi kultuszminiszter nem félti az országot a szélsőséges agitációktól

Beszélt-e Pop Valer Szigeten a liberális kormányzás meghosszabbításáról

Bucuresti, szeptember 21. (Az Uj Kelet tud.) Iamandi kultuszminiszter, a liberális párt iasi tagozatának ülésén beszédet tartva, kérte a megjelenteket, hogy működjenek közre a liberális kormányzat eredményeinek minél szélesebb körben való ismertetésére. Iamandi cáfolta a kormány átszervezéséről elterjedt híreket. Akár hatalmon maradunk, akár nem, a kormány jelenlegi összetétele nem változik.

— Ami a szélsőséges áramlatokat illeti, azok csak helyenként vertek gyökeret, ahol a tömegeket nem világosították fel okos tanácsokkal és észszerű adminisztrációval. A kormány ezirányú felvilágosító munkája csak a kezdetén van de máris jelentős eredményekre mutathat. Nem kell tehát attól tartani, hogy a mi nemzeti és demokratikus életünket olykor agitációk zavarhatják meg, amelyeket a román nép tradíciója és erkölcsi egészségessége egyaránt elvetnek.

Az utódlás kérdésével foglalkozva, kijelentette ezután Iamandi, hogy a nemzeti parasztpártra szüksége van az országnak.

Elengedhetetlen azonban, hogy a rendszelme legyen urrá ezen a szervezeten. Pop Valer Maramarosszigeten a tiszteltetésre rendezett bankett során, felszólalt és ezeket mondta:

— Az önk öröme ma még nem teljes. Csak egy-két év múlva lehet erről szó, midőn már megvalósítottam programomat és minden vezető pozíció román kézben lesz.

A fővárosi lapok Pop Valernek e kijelentését feltűnő helyen közölték. Az iparügyi miniszter Bucurestibe visszaérkezve, a Viitorulban nyilatkozatot tett közre, amely szerint megelégedéssel szerzett tudomást a neki tulajdonított kijelentésekről. Kategórikusan cáfolta, hogy a liberális kormányzásnak a jövő év februárjáig vagy azután való meghosszabbításáról beszélt volna.

Inculet helyettes miniszterelnök ma délelőtt hosszasan tárgyalt Stefanescu Goanga közoktatásügyi alminiszterrel, a rendnek az egyetemeken való fenntartásáról.

— Schiffer Jeromos sírkövének felavatása. Szatmárról jelentik: A napokban avatták fel az ortodox zsidó temetőben Schiffer Jeromos, a tavaly elhunyt szatmári cionista vezető férfi, a Fonciera biztosító intézet volt vezetőtitkáranak sírkövét. Rosenberg Márton emlékbeszéde után Schiffer Ernő, az elhunyt fia, mondott kaddist, majd Borgida Sándor bankigazgató a Mizrachi nevében méltatta az elhunyt cionista érdemeit. Dr. Steinberger Ernő a szatmári cionisták nevében tartott beszédet. A sírköveátvétel a város zsidó társadalmának színe-jáva megjelent.

— A máramarosszigeti kereskedők panasza. Máramarosszigetről jelentik: A Sfatul Negustoresc máramarosszigeti tagozatának választmányi ülése tiltakozását jelentette be azon új rendszer ellen, mely szerint a kereskedők csak a vasúti állomáson adhatnak fel postacsomagokat. Panaszukat emlékiratba foglalták és többek között az ellen is kifogást emeltek, hogy a vámhatóságok a feladott árúk mellé számlamásolatok csatolását követelik, ami egyet jelent a kereskedelmi titoknak nyilvánosságra való hozatalával. A kereskedők elvben elfogadják a postai ellenőrzés rendszerét, hogy ezáltal is bizonyítsák törvénytiszteletüket.

— Temetőfoglalás egy szatmári megyei faluban. Szatmárról jelentik: Néhány nappal ezelőtt ismeretlen egyének behatoltak Réztelek község zsidó temetőjébe, ahol feldúlták a sírokat, ledöntötték és összetörték a sírköveket. A merénylők kézzel-ábrával erőszakos nyomozást indított a csendőrség.

— Szukó-ját lefényképezi. Foto Meisner Reg. Ferdinand 3.

— Hatvanöt kiló és — négy éves. Konstantinápolyból jelentik: Egy Sztambul melletti községben valóságos bucsujárás van egy parasztfiúhoz, aki négy éves, de már olyan termetű, hogy katonára lehetne. Hatvanöt kiló és normális éppúgy szellemileg, mint fizikailag. Nem érzi jól magát csak kortársak között, akikkel eljárszadozik. Konstantinápolyból orvosi bizottság szállott ki a faluba, amely megállapította, hogy a gyermek hatodik hónapos korában kezdett szokatlan rohamossággal fejlődni. Szülei erőteljes, egészséges emberek. Az orvosbizottság minden hónapban ellátogat a „fiúcskához”, hogy tudományos módszerekkel figyelje fejlődését.

TURISZTIKA

A Haggibbor turistaszakosztálya szeptember hó 26-án, vasárnap a következő kirándulásokat rendezi:

Autóskirándulás a turi hasadék érintésével a tordai hasadékhoz, az EKE menedékház emléktábla avatása alkalmából rendezendő turista ünnepségre. Indulás reggel 7 órakor, visszaérkezés Kolozsvárra délután fél 6-kor. Jelentkezni minden este 6—8-ig, péntek este fél 9-ig bezárólag a Haggibbor Otthonban (Str. Memorandului 13, em.) lehet.

Gyalogkirándulás a város környékére. Indulás reggel 8 órakor a Haggibbor Otthon elől. Vendégeket mindkét kirándulásra szívesen lát a turistaszakosztály vezetősége.

— Az Erdélyi Kárpát Egyesület Bors Mihály emlékeztetése, a róla elnevezett tordai hasadéki menedékházát f. hó 26-án ünnepség keretében emléktáblával látja el. Az ünnepség 12 órakor dr. Tavaszy Sándor, az EKE elnökének teleplező beszédével kezdődik, majd az ünnepségen résztvevő társaságok üdvözlő beszédei következnek. A kirándulások indulnak: gyalog 25-én délelőtt 11 órakor, autóbusszal és kamionnal 26-án reggel 7 órakor az EKE Str. Bratianu 24 szám alatti helyisége elől. Részvételi díj autóbusszon 85—90 lej, kamionon 60—65 lej. Jelentkezési határidő péntek este 9 óra.

RÁDIÓ MŰSOR

- Csütörtök, szeptember 23.
- Bucuresti, 6.30: Torna. vidám zene, lemezek, orvosi tanácsadó, szakelőadás, hírek. 13: Déli zene, hírek. 14: Zenekar, hírek. 19: Tánccselezek. 20.20: Lemezek. 21: Gadiu Anna énekel. 21.20: Rádiózenekar. 22.45: Könnyű zene.
 - Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, 6-trend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Ének zongorakísérettel. 13.45: Hírek. 14: Cigányzene. 15.40: Hírek. 17.15: Az ősi befőzés, háztartási előadás. 17.45: Hírek. 18: Gordonka zongorakísérettel. 18.30: Előadás. 19: Dalegyletek. 19.45: Gazdasági előadás. 20: Szalonzene. 20.50: Előadás. 21.35: Hírek. 22: Zenekar. 23.15: Cigányzene. 24.10: Tánccselezek. 1.05: Hírek.
 - Budapest II. 19.15: Angol nyelvtanítás. — 19.40: Szalonzene. 20: Előadás. 20.35: Lemezek. 22: Jazz zene.
 - Bécs. 13.20: Szórakoztató lemezek. 14.10: Könnyű zene. 15: Basszus lemezek. 17: Tánccselezek. 20.35: Hegedűverseny. 20.25: Operalemezek. 22.50: Táncczene.
 - Va. 19.15: Szórakoztató lemezek. 21: Könnyű zene. 22: Táncczene. 23: Hangverseny.

Héber szótárak

Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár
az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 328 oldal, kb. 30.000 címszóval díszes kötésben 800 lej, fűzve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár
modern magyar-újhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában
Cluj, Str. Baron L. Pop 14.

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. N. Iorga (volt Zöldfa ucca) 19. Országzerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás. Erdélyi vasmű étterme, az utazó község kedvelt találkozóhelye. ארטה כשר

UJ KELET Legújabb hírek

Ujra borzalmas bombazáport zuditottak a japán repülők Nankingra és Kantonra

A japánok bejelentették, hogy még többször fogják bombázni Nankingot

A tegnapi borzalmas légi bombázást, mely Nankingban és Kantonban rettenetes hatást keltett, ma a japán repülők megismételték. Mint Nankingból jelentik, amint a japán repülőraj Nanking felé érkezett, a rajparancsnok jelére bombaesőt zuditott a városra. A kínai légierő utagek állandóan lötték a japán gépeket, amelyeket a sanghai kínai vadászpilóták is folytonosan nyugtalanítottak. Ennek dacára a japán repülőgépek kétszer is sikerült eljutniok Kantonig és elpusztítaniok a város fontosabb katonai épületeit és ezáltal megszakítani a Sanghaival és Nankinggal való telefon- és táviróösszeköttetést. A japán légitámadások igazi célja minden bizonyossággal a lakosság megfélemlítése és a Kanton-Hankou vasútvonal megbénítása. A Kanton ellen intézett második támadás 13.15 órakor kezdődött és 20 percig tartott. A sanghai japán katonai hatóságok szerint a japán repülők utasítást kaptak abban az irányban, hogy a polgári lakosságot, valamint az angol, francia és orosz nagykövetségek épületeit kímélik, ugyanis a nevezett államok diplomatái nem hagyták el a várost.

Mint Sanghaiból jelentik, a japán hadvezetőség közleménye szerint Nanking városa újabb légitámadásokat fog elszenvedni a japán repülők részéről. Ennek megfélemlítésére Hasegawa japán tengerügyi főosztályvezetője érvényben maradt a kínai-japán háború egész tartamára.

Nankingi jelentés szerint tegnap este 10.10 órakor az összes nankingi gyárak szirénái jelezték, hogy a japán repülők közelednek. A megrémült lakosság a légi támadások elleni menedékhelyekre vonult, 10.35 órakor 13 kínai gép szállt fel, hogy szembeszálljon a japánokkal, amelyek 30-40 gépet vonultattak fel. A japánok igen sok bombát dobtak le Pukovra, amely a Jangce folyó balpartján van. Négy japán repülőt lelőttek.

A japánok szerint a kantoni harcokban lelőttek 19 kínai repülőt és másik 12-öt szétromboltak a kínai repülőterek bombázása alkalmával. A japán repülők második támadása többszáz halálos áldozatot követelt.

Pekingi jelentés szerint a Paoting felé menetelő japán előőrsök elérték a Tasingho folyamot. A japán haderők Csang-csen közelében vannak.

Feloszlott a kínai kommunista párt

Sanghaiból jelentik, hogy a kínai kommunista párt vezetősége közleményt adott

ki, amely szerint a párt feloszlik. A kínai kommunista erőket beolvasszják a kínai nemzeti hadsereg kebelébe és azok együtt fognak harcolni a japánok ellen.

Cáfólják Csang-Kaj-Sek öngyilkosságának hírért

A japán lapok sanghai jelentése szerint olyan hírek járnak, hogy Csang-Kaj-Sek marsall szeptember 20-án öngyilkosságot kísérelt meg, mellette akarta szelni magát, de megakadályozták szándéka keresztülvitelében. Az öngyilkossági kísérlet állítólag Loyangban történt. Újabb jelentés szerint cáfólják azt a tokiói hírt, amely szerint Csang-Kaj-Sek marsall öngyilkossági kísérletet követett volna el. Ezen hír mértékadó kínai körökben, de másutt is mély felháborodást keltett.

Japán nem képviselteti magát Genfben

A tokiói Domej-ügynökség tudni véli, hogy a japán kormány nem fogja képviseltetni magát azon bizottságban, amely folyó hó 23-án ül össze Genfben. A Domej-ügynökség szerint különben Japán nem is kapott ilyértelmi meghívást.

London, szeptember 22. (Rador.) A Reuter-ügynökség Sanghaiból kapott jelentése szerint az Egyesült Államok nagykövete visszatért a nankingi nagykövetség épületébe.

Urnia Mező **Diadalmasan folytatja útját**
Ágay Irén, Erdélyi Mici, Rabos Gyula, Verebes, Dénes György
 egyetlen filmje:
Nászut féláron
 mulatságos fordulatokkal teli bájos vigjáték, rendezte SZÉKELY ISTVAN, Olaszország legszebb városaiban.

Megbukott Rüzdsi Arras török külügyminiszter

Súlyos kormányválság robbant ki Törökországban

Genf, szeptember 22. (Rador.) A Reuter-jelenti, hogy megbízható forrásból nyert hírek szerint Ankarában kormányválság merült fel. Az új kabinetben állítólag nem kap helyet sem Ismet Inonu eddigi miniszterelnök, sem Rüzdsi Arras külügyminiszter. Feltevés szerint a válságról hivatalos jelentést csak akkor adnak ki, amikor az új kabinet összetétele már befejezett tény lesz.

szor startoló gépek, amelyek félóra belgrádi pihenés után folytatják útjukat Bucuresti felé. A Belgrád-Bucuresti távolság 1 óra és néhány perc alatt 'ogják abszolválni a gépek, amelyek Savoia 79 típusúak lesznek és 18 utast vihetnek magukkal.

Bucuresti—Róma: három és félóra

Október 1-én nyitják meg a Bucuresti—Róma légiforgalmat

Bucuresti, szeptember 22. Október 1-én adják át a forgalomnak a Bucuresti—Belgrád—Róma légijáratot, amit a Littoria Italiana és a LARES Romanasca légitársaságok fognak lebonyolítani. A Róma—Belgrád távolság 2 és félóra alatt fogják megtenni, a hetenként három-

szor startoló gépek, amelyek félóra belgrádi pihenés után folytatják útjukat Bucuresti felé. A Belgrád-Bucuresti távolság 1 óra és néhány perc alatt 'ogják abszolválni a gépek, amelyek Savoia 79 típusúak lesznek és 18 utast vihetnek magukkal.

Averescu—Cuza—Goga—Bratianu—Argetoianu meg-egyezés készül?

Az Adeverul cáfolja, hogy Averescu és Goga között létrejött volna a megállapodás

Bucuresti, szeptember 22. (Az Uj Kelet tud.) A Curentul tegnapi számában feltűnést keltő tudósítást közölt arról, hogy Averescu marsall néppártja és a gogo-cuzista párt között teljes megegyezés jött létre. A lap emlékeztet arra, hogy Averescu és Goga még júniusban találkoztak, ismét felvéve a személyes érintkezés fonálát, midőn akkor szakadt meg közöttük, midőn Goga hátat fordított egykori főnökének. Később Evianban látogatta meg Goga Averescu marsallt Petre Papacostea társaságában. Papacostea, a marsall ismert szárnysegéde, ezt megelőzően Zürichben tett látogatását a cuzisták elnökénél. A három politikus közötti találkozás az eviani Grand Hotel terraszán folyt le és az nagyon szívélyes volt. A bucsuzásnál

Averescu megölelte Gogát, egészen autójáig kísérté és fényképet adott át neki igen meglehetősen dedikációval. A beszélgetés során a két párt közötti politikai szövetség lehetőségét vitatták meg. Megállapították, hogy programjaik között azonosságok és hasonlóságok állnak fenn és hogy mindenesetre a két párt programja közötti eltérések nem lényegesek. A harmadik találkozás néhány nappal ezelőtt Tunu-Severinben történt meg, ahol Goga meglátogatta Averescu marsallt. Ez az újabb találkozás kiélezte a már létrejött elvi megállapodás alapjait, közelebb hozva egymáshoz a szemben álló álláspontokat. Megegyeztek abban, hogy szeptember végén, vagy október elején, midőn a marsall ismét a fővárosba látogat, újabb beszélgetést folytatnak egymással. Ezen részt fog már venni Cuza professzor is, aki a jelek szerint ratifikálta Goga és Averescu

megállapodását. M helyt a részleteket elaposan megtartták, az egyezményt az alkotmányos tényezők tudomására hozzák.

Hogy a megegyezés választási együttműködés lesz, vagy pedig kormányzási paktum, sőt esetleg fúzió, ezt csak a későbbi események fogják megmutatni. Az új alakulat igyekezik fog George Bratianu és Argetoianu közreműködését is megszerezni egy kormányzási egyezmény számára.

A Curentul fenti hírével kapcsolatosan az Adeverul azt írja, hogy ezt a kombinációt az illetékes pártok vezetői nem erősítették meg. Averescu és George Bratianu nagy politikai kampányt készítenek indítani a rendkívüli állapotok kérdésében és ehhez igyekeznek más politikai csoportok hozzájárulását is megszerezni. Innen azonban az általános politikai együttműködés még nagy a távolság — fejezi be cikkét az Adeverul.

Az uralkodó meglátogatta Mária királynét

Bucurestiből jelentik: Öfelsége Károly király és Mihály vajda tegnap délután 3.40 órakor a motorosvonattal Brassóba érkeztek, ahonnan autón a Bran-kastélyba mentek Mária királyné meglátogatása végett. Este az uralkodó és a trónörökös visszatértek Simabába.

Gyilkos „Napoleon” a costiugi-i elmeegógyintézetben

A costiugi elmeegógyintézetben (Lapusna-megye) egyik ápolót, bizonyos Mihail Bucatel mindenáron el akarta ismertetni magát Napoleon császárnak. Egy másik beteg, Meir Becher nevezetű nem volt hajlandó erre. A feldühödött Bucatel adott pillanatban rávetette magát Becherre és pusztá kézével agyonütötte az öregembert. A többi beteg gyorsan rohant a dühöngőket csak nehezen lehetett lecsillapítani. Bucatel is csak hosszas tusa után tudták kényszerűbonyba bujtatni.

A kisantant-államok bank-kormányzóinak értekezlete

Szeptember 24-én tartják értekezletüket Bucurestiben a kisantant államok bank-kormányzói, akik ez alkalommal a három állam pénzügyi védelme érdekében teendő és a három állam pénzügyi kapcsolatainak rendszabályozását hivatott intézkedéseket fogják megvitatni.

Jónak ígérkezik a gabona-termés

Sassu ad interim földművelésügyi miniszter 26 új traktort és 47 új motoroskét rendelt. Tekintettel az utóbbi hetek eszéseiére, a gabona-termés jónak ígérkezik. A tengeri mennyisége elegendő lesz a belföldi fogyasztásra, még kivitelre is jut belőle. A buza-területeket már meg is kezdték. A bevetett területek meghaladják a tavalyiak kiterjedését.

Mézők! Gyár! Orvos!

Minden német (25% redukción), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál, Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól. Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Sírada Baron L. Pop 10. CENZURAT

Taxa postala
 plătite in num.
 No. 224713/929.
 10. Telefon: 8-61. Előfizetők Havonta 110, negyedévre 400, egészévre 1200. Földre: Havonta 2, negyedévre 12, egészévre 20 d. detések díjazás szerint. KELET a transilvaniai zsidóság egyetlen politikai org. Cikkjeink utánnyomás forrás megjelölésével engedélyezett.

Éhenhalni a szabad ég

A németországi zsidók évvél uralomajutása után többé a Führer!

Elég ideje volt ahhoz, hogy a szorozatos békeszöveget a ban, hogy külföldi államok szideiben.

Nürnbergben nem ma'ad a külföldi zsidók szidalmával csittítani az egybecsőd harci szomját.

Es hogy ne menjenek üfe születt egy újabb nürnebe. Ugy szó, hogy a deték nak a zsidónak élelmiszert kást bé'becadni.

Ez ma még csak jog, de ható párt akatából kötele. Es ha élelmiszert és lakó kik, a németországi zsidók log ma'ad hát'a: éhenhalni alatt.

A kiütésnek egy a kü nál kegyetlenebb, gyávabb módja ez. Méltó a náci'k hoz.

Róma Paulusa

Saulus'ot, az egykori zsid zik fel a keresztény vallá hogy eleinte halálos ellen kelesztény tannak, csak k Paulussá, vagyis Szent Pá likus egyház megalapítójá. Azóta páfördulésnek nev telen változásokat, amelye hívőkék teszik a hitetlenek izgágákat.

Mussolini, aki tegnap mé és béke Saulusa volt, má' duattal — Paulussá válto séggel hajlandó csatlakozni határozatokhoz, amelyeket Moszkva inté'kainak és a megtörpödözi szándékának.

Nem történt csoda, illet Rómában, hanem Nyonban zéptengeri értekezlet'e öss talmak végre oly határozat lyek lényegesen különböz zatlan magatartásuktól és szantság gesztusát mutatja.

Nyonban az történt, hogy tenge'i hatalmak elhatá azonnal lövetni fognak had a kalózhajók'ra, amelyek — nyol miniszterelnök határoz kizárólag olasz eredetűek és más, mint hogy lehetetlen köztengeri keleskedelem sz.

Ez a határozat sokkal ink ce'ra, mint bármilyen más gasztos igazságot ta'talmaz.

Mussolininak látnia kelle szakra e'özök is lehet a gesztusait még erőyesebb g viszonzni.

A demok'atikuss hatalmak közőket alkalmaztak s ennek a zavartéktetés Saulusából hí zés híve, a visszavonulás st val: Róma új Paulusa lett.

A demok'ácia végre a tétó szemben megalálta a ható s talán remélni lehet, hogy hatósabb lesz az európa b megvédése terén, mint az állásfoglalások, amelyek vezettek el az isme'etesu hoz.

Könyvek Folyóiratok Diszertációk
 a legmodernebb kivitelben készí- nek a
FRATERNITAS
 Könyv- és Lapkiadó Részvénytárs- ság nyomdájában Cluj, Str. Baross L. Pop 10. Telefon: 8-61.